C/2026/3915

1.9.2026

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 10. července 2026

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Bulharska

(C/2026/3915)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/9799 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Nařízení (EU) 2024/1263 stanoví cíle rámce správy ekonomických záležitostí, jehož účelem je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a bránit nadměrným schodkům veřejných financí. Nařízení stanoví, že Rada a Komise vykonávají mnohostranný dohled v rámci evropského semestru v souladu s cíli a požadavky stanovenými ve Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU). Evropský semestr zahrnuje zejména definování doporučení pro jednotlivé země a dohled nad jejich prováděním.

(2) Dne 25. listopadu 2025 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ([2]) zprávu mechanismu varování 2026, v níž není Bulharsko uvedeno jako jeden z členských států, u nichž je třeba provést hloubkový přezkum. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, doporučení pro doporučení Rady o lidském kapitálu v Evropské unii a návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2026, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([3]) dne 21. dubna 2026 a společnou zprávu o zaměstnanosti, jakož i doporučení o lidském kapitálu dne 9. března 2026.

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25).
([3]) Úř. věst. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Dne 29. ledna 2025 zveřejnila Komise Kompas konkurenceschopnosti, strategický rámec, jehož cílem je posílit globální konkurenceschopnost Unie v příštích pěti letech. Za klíčové pilíře udržitelného hospodářského růstu označuje tři transformační požadavky týkající se inovací, dekarbonizace a konkurenceschopnosti a bezpečnosti. Kompas konkurenceschopnosti se od svého zveřejnění promítá do činností v rámci evropského semestru, čímž se zajišťuje, aby hospodářské politiky členských států byly v souladu se strategickými cíli EU a při správě ekonomických záležitostí byl uplatňován jednotný přístup, který podporuje udržitelný růst, inovace a odolnost v celé Unii.

(4) I v roce 2026 probíhá evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik souběžně s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost, jež je nyní ve své závěrečné fázi ([4]). Plány pro oživení a odolnost měly spolu s financováním z politiky soudržnosti zásadní význam pro plnění politických priorit v rámci evropského semestru, neboť měly za úkol účinně řešit všechny nebo významnou část výzev identifikovaných v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v nedávných cyklech, a programy financované z evropské politiky soudržnosti musely k doporučením pro jednotlivé země přihlížet. Vzhledem k tomu, že doba platnosti Nástroje pro oživení a odolnost se blíží ke konci, je nezbytné reformy a investice podporované a prováděné v jeho rámci udržet a stavět na nich, zejména pokud jde o reformy a investice, které přispívají k řešení výzev uvedených v doporučeních pro jednotlivé země.

(5) Dne 3. června 2026 zveřejnila Komise zprávu o Bulharsku pro rok 2026. Posoudila pokrok, který Bulharsko učinilo při plnění doporučení z roku 2025, a zhodnotila, jak Bulharsko provádí plán pro oživení a odolnost. Na základě této analýzy identifikovala nejnaléhavější výzvy, kterým Bulharsko čelí. Posoudila rovněž pokrok Bulharska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby a sociálního vyloučení, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(6) Dne 20. června 2025 přijala Rada na základě posouzení a doporučení Komise doporučení, kterým schválila národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Bulharska ([5]). Plán se vztahuje na období 2025 až 2028 a zahrnuje fiskální korekci rozloženou do čtyř let. Rada doporučila následující maximální tempo růstu čistých výdajů: 6,2 % v roce 2025, 4,9 % v roce 2026, 4,4 % v roce 2027 a 4,0 % v roce 2028, což odpovídá maximálnímu kumulativnímu tempu růstu počítanému vůči základnímu roku 2024 ve výši 6,2 % v roce 2025, 11,4 % v roce 2026, 16,3 % v roce 2027 a 21 % v roce 2028.

(7) Útočná válka Ruska proti Ukrajině a její důsledky představují pro Evropskou unii existenční výzvu. Komise vyzvala členské státy, aby zažádaly o aktivaci národní únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu koordinovaným způsobem s cílem podpořit úsilí EU o rychlé a výrazné navýšení výdajů na obranu ([6]), a Evropská rada na svém zasedání dne 6. března 2025 tento návrh uvítala. Na základě žádosti Bulharska přijala Rada dne 8. července 2025 na doporučení Komise doporučení, kterým se Bulharsku umožňuje odchýlit se od doporučených maximálních temp růstu čistých výdajů ([7]). Období aktivace národní únikové doložky (2025–2028) umožňuje Bulharsku změnit své priority veřejných výdajů nebo zvýšit příjmy vládních institucí tak, aby trvale vyšší výdaje na obranu neohrozily střednědobou udržitelnost veřejných financí.

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Doporučení Rady, ze dne 20. června 2025, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Bulharska (Úř. věst. C, C/2025/3700, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3700/oj).

([6]) Sdělení Komise „Accommodating increased defence expenditure within the Stability and Growth Pact“ (Zohlednění zvýšených výdajů na obranu v rámci Paktu o stabilitě a růstu), Brusel, 19. března 2025, C(2025) 2000 final.

([7]) Doporučení Rady ze dne 8. července 2025, kterým se Bulharsku umožňuje odchýlit se od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených Radou podle nařízení (EU) 2024/1263 (aktivace národní únikové doložky), Úř. věst. C, C/2025/3961, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3961/oj).

(8) Dne 30. dubna 2026 předložilo Bulharsko svou letošní roční zprávu o pokroku ([8]), pokud jde o dodržování doporučeného maximálního tempa růstu čistých výdajů a realizaci reforem a investic reagujících na hlavní výzvy vymezené v jemu určených doporučeních v rámci evropského semestru. Nebyly však poskytnuty žádné fiskální údaje pro rok 2026. Roční zpráva o pokroku rovněž zohledňuje zprávy, které Bulharsko dvakrát za rok podává o pokroku dosaženém při provádění plánu pro oživení a odolnost v souladu s článkem 27 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([9]).

(9) Růst reálného HDP v roce 2025 činil 3,1 % a inflace měřená HISC činila 3,5 %. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá růst reálného HDP v roce 2026 o 2,5 % a v roce 2027 o 2,2 % a inflaci měřenou HISC v roce 2026 na úrovni 4,2 % a v roce 2027 na úrovni 2,6 %.

(10) Na základě údajů poskytnutých Eurostatem ([10]) se v roce 2025 schodek veřejných financí Bulharska zvýšil na 3,5 % HDP oproti 3 % HDP v roce 2024. Zvýšení schodku v roce 2025 odráží především kombinovaný dopad zvýšení platů ve veřejném sektoru, zejména v oblasti obrany a bezpečnosti, a zvýšení sociálních výdajů, včetně automatické valorizace důchodů, zvýšení veřejných investic financovaných z vnitrostátních zdrojů, úrokových výdajů a investičních dotací v podniku Bulgarian Energy Holding. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, že v roce 2026 bude schodek veřejných financí činit 4,1 % HDP a v roce 2027 pak 4,3 % HDP. Zvýšení v letech 2026 a 2027 odráží především pokračující strukturální nárůst mezd ve veřejném sektoru a sociálních dávek při absenci kompenzačních opatření.

(11) Na základě odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([11]), které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, v roce 2025 expanzivní, a to ve výši 2,3 % HDP. Předpokládá se, že v roce 2026 bude expanzivní v rozsahu 1,0 % HDP a v roce 2027 restriktivní v rozsahu 1,6 % HDP.

(12) Na základě údajů poskytnutých Eurostatem ([12]) se veřejný dluh Bulharska zvýšil z 23,8 % HDP na konci roku 2024 na 29,9 % HDP na konci roku 2025. Zvýšení míry zadlužení v roce 2025 odráží především kapitálové injekce do podniku Bulgarian Energy Holding a Bulharské rozvojové banky. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá, že na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky se poměr dluhu k HDP do konce roku 2026 zvýší na 32,3 % a do konce roku 2027 dále na 35,5 %.

(13) Podle údajů Eurostatu ([13]) činily v roce 2025 celkové výdaje vládních institucí Bulharska na obranu 1,9 % HDP. Podle prognózy Komise z jara 2026 se předpokládá, že v roce 2026 budou na stejné úrovni. To odpovídá nárůstu ve výši 0,6 procentního bodu HDP ve srovnání s referenčním rokem 2024 ([14]).

([8]) Roční zprávy o pokroku z roku 2026 jsou dostupné na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_cs.

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([10]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2026.

([11]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

([12]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2026.

([13]) Zdroj: Eurostat, vládní výdaje podle klasifikace funkcí vládních institucí (COFOG).

([14]) Definice výdajů na obranu podle NATO se liší od vymezení podle COFOG oddílu Obrana. Kromě toho by se mohly vyskytnout rozdíly způsobené vlivem doby zachycení výdajů, zejména u vojenského vybavení, neboť výkaznictví podle NATO se neřídí pravidly, která se pro dobu zachycení používají v národních účtech.

(14) Unie nadále čelí riziku narušení dodávek energie a zvýšené volatility cen, což je dále umocněno geopolitickým napětím, jež má dopad na světové trhy s ropou a zemním plynem. Zkušenosti z energetické krize v letech 2022–2023 ukázaly, že rozsáhlá a necílená opatření s sebou nesou velké fiskální náklady a jsou sociálně a ekonomicky neefektivní. Od vypuknutí války na Blízkém východě v únoru 2026 přijalo Bulharsko opatření fiskální politiky ke zmírnění dopadu vysokých cen energií na domácnosti a podniky ([15]). Jsou to cílená měsíční podpora pro nízkopříjmové skupiny do června 2026 a cílené dotace pro dopravce v osobní dopravě obsluhující malá sídla do roku 2026. Podle prognózy Komise z jara 2026 se předpokládá, že fiskální náklady na tato opatření budou v roce 2026 činit méně než 0,1 % HDP. Pokud by tato opatření zůstala v platnosti do konce roku 2026, činily by v roce 2026 jejich fiskální náklady podle odhadů Komise 0,1 % HDP.

(15) Podle výpočtů Komise vzrostly čisté výdaje Bulharska v roce 2025 o 12,3 %. Růst čistých výdajů v roce 2025 je vyšší než doporučené maximální tempo růstu, přičemž odpovídá odchylce ve výši 2,1 % HDP v ročním vyjádření. Při zohlednění flexibility pro vyšší výdaje na obranu, kterou umožňuje národní úniková doložka, činí kumulativní odchylka čistých výdajů 1,4 % HDP.

(16) Podle výpočtů Komise se předpokládá, že tempo růstu čistých výdajů Bulharska dosáhne v roce 2026 výše 5,5 % a za roky 2025 a 2026 kumulativně 18,5 %. Předpokládaný růst čistých výdajů v roce 2026 je vyšší než doporučené maximální tempo růstu, přičemž odpovídá odchylce ve výši 0,2 % HDP v ročním vyjádření. Vezmou-li se v úvahu roky 2025 a 2026 dohromady, je předpokládané kumulativní tempo růstu čistých výdajů rovněž vyšší než doporučené maximální tempo růstu a odpovídá kumulativní odchylce 2,2 % HDP. Při zohlednění flexibility pro vyšší výdaje na obranu, kterou umožňuje národní úniková doložka, činí předpokládaná kumulativní odchylka čistých výdajů při zohlednění celého období let 2025 a 2026 dohromady 1,6 % HDP.

(17) Dne 3. června 2026 přijala Komise zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování EU ([16]). Tato zpráva posoudila situaci Bulharska z hlediska kritéria schodku. V roce 2025 byl schodek nižší než 3 % HDP, pokud se zohlední zvyšování výdajů na obranu od roku 2024 podle národní únikové doložky pro vyšší výdaje na obranu. Na základě prognózy Komise z jara 2026 se předpokládá, že schodek v roce 2026 překročí referenční hodnotu 3 % HDP, a to i po zohlednění nárůstu výdajů na obranu od roku 2024. Zpráva dospěla k závěru, že s přihlédnutím ke všem rozhodujícím faktorům Bulharsko nesplňuje kritérium schodku. Na jejím základě a po zvážení stanoviska Hospodářského a finančního výboru zřízeného podle čl. 126 odst. 4 Smlouvy o fungování EU Komise navrhla zahájit postup při nadměrném schodku tím, že navrhne Radě přijmout rozhodnutí podle čl. 126 odst. 6 Smlouvy o fungování EU o existenci nadměrného schodku v roce 2026 v důsledku nedodržení kritéria schodku. Dne 10. července 2026 přijala Rada takové rozhodnutí pro Bulharsko ([17]) spolu s doporučením ([18]) podle čl. 126 odst. 7 Smlouvy o fungování EU s cílem odstranit nadměrný schodek.

([15]) Situace ke dni uzávěrky prognózy Komise z jara 2026 (4. května 2026).
([16]) Zpráva Komise vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, 3. června 2026, COM(2026) 302 final.
([17]) Rozhodnutí Rady (EU) 2026/1758 ze dne 10. července 2026 o existenci nadměrného schodku v Bulharsku (Úř. věst. L, 2026/1758, 1.9.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2026/1758/oj).
([18]) Doporučení Rady s cílem odstranit nadměrný schodek v Bulharsku, přijaté dne 10. července 2026. Všechny dokumenty týkající se postupu při nadměrném schodku v případě Bulharska jsou k dispozici na této internetové stránce: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Bulgaria_cs.

(18) Bulharsko čelí dvojí výzvě, a to zajistit udržitelnost svých veřejných financí a zároveň zlepšit spravedlivost a účinnost svého daňového systému. Jedním z klíčových prvků systému je rovná sazba daně z příjmu ve výši 10 %, která se uplatňuje bez nezdanitelných částek ve spojení se zastropovanými příspěvky na sociální zabezpečení, což celkově vede k regresivnímu rozložení daňového zatížení, takže osoby s vysokými příjmy čelí o něco nižšímu daňovému zatížení než osoby s nízkými příjmy. V posledních letech se zvýšily veřejné výdaje, zejména v oblasti důchodů a mezd ve veřejném sektoru. Tato zvýšení byla často financována spíše prostřednictvím krátkodobých nebo ad hoc opatření než stabilních strukturálních opatření. To snížilo předvídatelnost fiskální politiky a zvýšilo fiskální rizika, zejména s tím, jak se objevují další strukturální tlaky na výdaje. Do budoucna se očekává, že klíčovou roli bude hrát demografický vývoj. Stárnutí obyvatelstva bude vytvářet trvalý tlak na sociální výdaje, zejména na důchody a zdravotní péči, které navíc čelí problémům s přiměřeností. Současně je pravděpodobné, že dodatečné výdaje spojené s posilováním vnitrostátních a kolektivních obranných kapacit dále zvýší tlak na veřejné finance. Pokud nedojde k úpravám politiky, bude v důsledku těchto faktorů obtížnější udržet fiskální disciplínu. Bulharsko se rovněž potýká s přetrvávajícími strukturálními problémy na straně příjmů. Daňové příjmy vyjádřené jako podíl na HDP jsou stále výrazně pod průměrem EU, což omezuje schopnost země financovat veřejné služby a investice. Výběr příjmů je dále oslaben vysokou mírou daňových nedoplatků. Bulharsko má navíc jednu z největších odhadovaných stínových ekonomik v Evropské unii, což oslabuje dodržování daňových předpisů a omezuje jeho příjmovou kapacitu.

(19) Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění unijních nástrojů financování, jakož i v kontextu evropského semestru, je i nadále nezbytné zapojovat do procesu místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zainteresované strany, a to systematicky, smysluplně a včas.

(20) Provádění programů politiky soudržnosti, které zahrnují podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), Evropského sociálního fondu plus (ESF+) a Fondu soudržnosti (FS) v Bulharsku dosahuje dobrého pokroku, zejména pokud jde o výběr projektů. Je důležité zvýšit úsilí o zajištění rychlé realizace vybraných projektů a zároveň maximalizovat jejich reálný dopad. Bulharsko zároveň musí urychlit provádění Fondu pro spravedlivou transformaci (FTS), neboť prostředky mají být vyplaceny do konce roku 2026. Je nezbytné zajistit, aby byly nové investice, které Bulharsko uvádí ve svém přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období, zejména ty, které souvisejí s pěti prioritami stanovenými v nařízení o přezkumu v polovině období ([19]), realizovány rychle a účinně.

(21) Východní pohraniční oblasti Bulharska čelí dalším výzvám, jež ztěžují jejich vyhlídky na hospodářský a sociální rozvoj, neboť se zhoršují stávající strukturální problémy. Dopady útočné války Ruska proti Ukrajině zvyšují bezpečnostní tlaky, narušují přeshraniční hospodářské činnosti a snižují investiční atraktivitu.

(22) Bulharsko čelí několika výzvám souvisejícím s fungováním a kapacitami veřejné správy a správy na nižší než celostátní úrovni, digitalizací veřejných služeb, rámcem pro spravedlnost a bojem proti korupci, zadáváním veřejných zakázek a kvalitou právních předpisů, úrovní výzkumu a inovací, dekarbonizací energetického systému a průmyslu, energetickou chudobou, dopravou a konektivitou, odolností vůči změně klimatu, nedostatkem pracovních sil a dovedností, sociálním začleňováním a zdravotní péčí.

([19]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/1914 ze dne 18. září 2025, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období (Úř. věst. L, 2025/1914, 19.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1914/oj).

(23) Veřejná správa se i nadále potýká s kapacitními omezeními, zejména na nižší než celostátní úrovni, a zdá se, že je třeba vyvinout další úsilí, aby splnila očekávání občanů a podniků. Bulharsko má nejnižší podíl státních úředníků účastnících se vzdělávání dospělých, což brání rozvoji dovedností jak na celostátní, tak na nižší než celostátní úrovni. Kromě toho se obce stále potýkají s přetrvávajícími obtížemi při získávání a udržení kvalifikovaných odborníků pro provádění iniciativ a projektů financovaných EU, což představuje problém při správě finančních prostředků EU. Roztříštěnost procesů správy a plánování na nižší než celostátní úrovni představuje další omezení pro účinné řízení projektů financovaných EU, jakož i pro sladění priorit v rámci širší územní strategie. Byly zpřístupněny další digitální veřejné služby, které podniky a občané pravidelně využívají, avšak příležitosti, které digitální infrastruktura státní správy nabízí, nejsou plně využívány kvůli vysoké administrativní složitosti a nízké uživatelské vstřícnosti. Klíčovými prioritami pro odstranění těchto nedostatků zůstává zajištění interoperability mezi jednotlivými úrovněmi státní správy, zjednodušení a digitalizace vnitřních pracovních postupů a rozšíření poskytování komplexních veřejných služeb online. Pokračuje úsilí o zjednodušení regulace, zlepšení regulačních nástrojů a snížení administrativní zátěže, ale jeho dopad zatím nepřinesl hmatatelné výsledky. Regulační a administrativní překážky jednotného trhu ovlivňují obchod se zbožím uvnitř Evropského hospodářského prostoru (včetně přeshraničních logistických řetězců), jakož i poskytování odborných služeb a zakládání podniků.

(24) Klíčem k zachování stabilního a předvídatelného hospodářského prostředí založeného na zásadách právního státu zůstává nadále posílení stíhání korupce. Bulharsko dosud nedosáhlo dobrých výsledků v oblasti vyšetřování a stíhání korupce, zejména v případech korupce na vysoké úrovni. Právní rámec upravující činnost protikorupční komise, který byl zaveden v roce 2023, nezajistil politickou nezávislost tohoto orgánu a byl zrušen v roce 2026, než mohlo být jmenováno nové vedení protikorupční komise. Přijetím nového zákona o boji proti korupci osob zastávajících veřejné funkce podniklo Bulharsko určité kroky v souvislosti s revidovaným protikorupčním zákonem. Nezávislost a účinné fungování Nejvyšší soudní rady jakožto samosprávného orgánu soudnictví jsou navíc zásadní pro řádné fungování soudů i státního zastupitelství, zejména v případech korupce na vysoké úrovni. Nejvyšší soudní rada funguje od roku 2022 se skončeným mandátem, což má negativní dopad na její legitimitu a brání jí ve výkonu některých funkcí, například jmenování nového nejvyššího státního zástupce. Vzhledem k vedoucí roli státního zastupitelství při vyšetřování trestných činů může řešení nedostatků souvisejících s fungováním Nejvyšší soudní rady dále podpořit protikorupční úsilí v zemi.

(25) Strukturální nedostatky ve správě a provádění veřejných zakázek nadále omezují konkurenceschopnost. Rostoucí podíl přímo zadaných zakázek a řízení s jediným uchazečem, stejně jako značný počet neúspěšných nebo zrušených zakázek, odrazuje od účasti a oslabuje důvěru a vnímání spravedlnosti ze strany podniků. Ačkoli byla v rámci plánu pro oživení a odolnost provedena některá procesní zlepšení, k řešení strukturálních problémů je zapotřebí další přezkum struktury řízení, posílení záruk a spolupráce mezi orgány pro zadávání veřejných zakázek a zvýšení kapacity a odbornosti příslušných agentur. Bulharsko podniklo některé kroky k obnovení mandátů určitých regulačních orgánů, obavy o jejich nezávislost však zůstávají nevyřešeny. Kvalitě jejich regulačních výstupů brání omezené zdroje a nepatřičný politický vliv. Přetrvávají nedostatečné záruky nezávislosti regulačních orgánů na účastnících trhu, zejména v odvětvích, jako je energetika, kde mají významný vliv státní podniky. Pokud jde o soudnictví, přetrvávají obavy ohledně fungování inspektorátu Nejvyšší soudní rady a rizika politického ovlivňování, neboť jeho mandát skončil v roce 2020, aniž by byl obnoven.

(26) Bulharský systém výzkumu a inovací se nadále potýká s významnými problémy, přičemž nízké veřejné a soukromé investice do výzkumu a vývoje jsou výrazně pod průměrem EU a roztříštěné institucionální prostředí omezuje účinnost, jak je uvedeno ve zprávě nástroje na podporu politiky. Navzdory pokroku ve správním rámci, mimo jiné díky přijetí zákona o výzkumu a inovacích a zřízení Rady pro inovace a výzkum, je i nadále nutné důsledné a jasné provádění. Kromě toho zůstávají nejasné institucionální mandáty pro výzkumné organizace a vysokoškolské instituce, přičemž výzkumné činnosti jsou přespříliš soustředěny v regionu hlavního města, což prohlubuje regionální rozdíly. I přes určité zlepšení brání komercializaci výsledků výzkumu slabé vazby mezi akademickou obcí a podniky, jakož i méně rozvinutý ekosystém pro přenos technologií. Zatímco fondy politiky soudržnosti podporují nové centrum pro přenos technologií a digitální transformace malých a středních podniků se postupně zlepšuje, ke zvýšení dopadu inovací je třeba navýšit veřejné a soukromé investice do výzkumu a vývoje spolu s jasnějšími institucionálními mandáty a posílenými mechanismy komercializace.

(27) Bulharské velkoobchodní ceny elektřiny patří i nadále k nejvyšším v EU. Přestože bylo dosaženo určitého pokroku ve snižování závislosti na fosilních palivech při výrobě elektřiny, a to díky postupnému ukončování smluv o nákupu elektřiny a povinností veřejné služby přímo podporujících uhelné elektrárny, je elektrizační soustava v Bulharsku při uspokojování poptávky i nadále závislá na těchto elektrárnách. Významné rozšíření kapacit na výrobu solární energie nebylo doprovázeno odpovídajícím rozšířením kapacit větrné energie na pevnině a na moři, a to navzdory potenciálu, který v Bulharsku existuje. Očekávané nasazení velkých kapacit ukládání v bateriích může ve spojení s posílením distribučních sítí, které potřebují modernizaci a dodatečnou kapacitu, umožnit flexibilnější a dekarbonizovanější dodávky elektřiny. Zlepšení flexibility poptávky by umožnilo, aby maloobchodní ceny pro domácnosti lépe reagovaly na velkoobchodní cenové signály, a další rozvoj inteligentního měření. Flexibilní nabídka a poptávka jsou nezbytné pro snížení závislosti na fosilních palivech a dekarbonizaci elektrizační soustavy, což povede k dostupnějším cenám elektřiny s dodatečnou výrobou energie z obnovitelných zdrojů / nízkouhlíkovou výrobou a ke zlepšeným sítím. Bulgarian Energy Holding, který zahrnuje bulharské státní podniky v oblasti nízkouhlíkové výroby (jaderná a vodní energie); aktiva v oblasti fosilních paliv (uhelné elektrárny a těžba uhlí, jakož i aktiva v oblasti zemního plynu); a regulovaná aktiva – provozovatelé přenosových soustav – potřebují reformu, aby se zlepšila jejich transparentnost a rozptýlily obavy z křížového subvencování uhelných aktiv. Tato reforma by regulovaným aktivům – zejména provozovatelům elektroenergetických přenosových soustav – umožnila zaměřit se na jejich hlavní činnost a podpořit přechod od uhelných činností, a tím snížit závislost na fosilních palivech.

(28) Systémy dálkového vytápění v Bulharsku jsou nadále závislé na zemním plynu a dalších palivech produkujících emise skleníkových plynů. Ačkoli bylo dosaženo pokroku při postupném ukončování dotací na fosilní paliva pro výrobu elektřiny, dotace směřující do dálkového vytápění, jejichž postupné ukončení není do roku 2030 plánováno, zůstávají neřešeny. Za prioritu pro postupné ukončení by mohly být považovány dotace na fosilní paliva, které se nezaměřují na energetickou chudobu ani neřeší skutečné problémy týkající se energetické bezpečnosti, brání elektrifikaci a nejsou nezbytné pro konkurenceschopnost průmyslu. Výkupní ceny pro zařízení kombinované výroby tepla a elektřiny zásobující sítě dálkového vytápění prodlužují ekonomickou životaschopnost výroby tepla z fosilních paliv a oddalují modernizaci výrobních a síťových zařízení na úroveň vysoké účinnosti. Reforma těchto cen by uvolnila fiskální prostor, který by mohl být přesměrován na dekarbonizaci dálkového vytápění a cílenou podporu domácností trpících energetickou chudobou.

(29) Energetická chudoba zůstává v Bulharsku strukturálním problémem, který je způsoben nedostatkem podpůrných mechanismů zaměřených na nejpotřebnější osoby, což vede k tomu, že podíl osob, které nejsou schopny dostatečně vytápět své domovy, výrazně převyšuje průměr EU. Zatímco podpora se v současné době zaměřuje na rozsáhlá opatření, jako jsou všeobecně nízké regulované maloobchodní ceny elektřiny a výkupní ceny pro zařízení kombinované výroby tepla a elektřiny zásobující sítě dálkového vytápění, cílená pomoc stále zaostává. Toto neúčinné využívání fiskálních zdrojů vystavuje nejzranitelnější domácnosti riziku, což zdůrazňuje potřebu řešit energetickou chudobu navrhováním vhodných a cílených politických opatření.

(30) Navzdory omezenému pokroku při zvyšování energetické účinnosti v průmyslu je další snižování spotřeby energie průmyslovými uživateli i nadále nanejvýš důležité, neboť energetická náročnost bulharského zpracovatelského průmyslu patří i nadále mezi čtyři nejvyšší v Unii. Významný podíl průmyslových emisí skleníkových plynů (45 % oproti průměru EU, který činí 35 %) navíc pochází z procesů nesouvisejících s energetikou, což zdůrazňuje potřebu komplexních dekarbonizačních opatření nad rámec samotné energetické účinnosti. Urychlení dekarbonizace průmyslu – zejména v odvětvích zpracovatelského průmyslu s vysokými emisemi – by přispělo ke zvýšení konkurenceschopnosti a zároveň ke snížení závislosti na zdrojích a energii s vysokými emisemi skleníkových plynů.

(31) Doprava i v roce 2023 patří v Bulharsku k odvětvím s nejvyššími emisemi skleníkových plynů, zatímco využívání elektrických vozidel zůstává výrazně pod průměrem EU, a to ve výši 0,56 % v roce 2024. Zavádění dobíjecí infrastruktury je pomalé, přičemž do roku 2030 bude zavedeno méně než 15 % povinné infrastruktury pro elektrické dobíjení. Nedostatečná infrastruktura veřejné dopravy vede k problémům s konektivitou, zejména v severním regionu. Je třeba přijmout další opatření k urychlení investic do infrastruktury ve veřejné dopravě, modernizovat železniční infrastrukturu, včetně elektrifikace řízení železničního provozu (ERTMS), a rozšířit dobíjecí infrastruktury pro elektrická vozidla a zároveň účinně prosazovat opatření v oblasti bezpečnosti silničního provozu a zlepšit propojení severního regionu a přeshraniční propojení dokončením sítě TEN-T.

(32) Bulharsko je i nadále zranitelné vůči rostoucím klimatickým rizikům (zejména povodním, suchu a klesajícím hladinám vody), která představují výzvu pro hospodářskou a společenskou odolnost země. Změna klimatu odhaluje vysokou zranitelnost dopravní infrastruktury. Kvalita vodohospodářské infrastruktury je nadále slabá, přičemž ztráty jsou velmi vysoké a čištění odpadních vod je hluboko pod požadavky EU, což poukazuje na přetrvávající nedostatky v oblasti vodního hospodářství a nakládání s odpady. Vnitrostátní rámec pro přizpůsobení se změně klimatu poskytuje základ pro opatření, ale jeho provádění je i nadále nerovnoměrné v důsledku roztříštěné správy v oblasti klimatu a širších institucionálních nedostatků, včetně neexistence povinného posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu. Další opatření, včetně některých opatření podporovaných politikou soudržnosti, jsou zaměřena na zlepšení vodohospodářské infrastruktury a infrastruktury pro nakládání s odpady a posílení odolnosti vůči změně klimatu. Investice však zůstávají pod průměrem EU a využívání přírodě blízkých řešení a pojistného krytí rizik souvisejících s klimatem zůstává omezené, což omezuje udržitelné využívání zdrojů a celkovou odolnost, včetně odolnosti mořských ekosystémů.

(33) S ohledem na klíčovou úlohu lidského kapitálu při zvyšování konkurenceschopnosti a strategické autonomie Unie doporučila Rada v roce 2026 členským státům, aby přijaly opatření, jimiž by se urychleně řešily s lidským kapitálem související strukturální problémy v oblasti dovedností, vzdělávání a odborné přípravy, protože brzdí konkurenceschopnost. K provádění doporučení Rady o lidském kapitálu v Unii mohou letošní doporučení pro Bulharsko přispět.

(34) Slabé výsledky Bulharska v oblasti základních dovedností odhalují strukturální problémy, které omezují rozvoj lidského kapitálu a konkurenceschopnost. Přibližně polovina patnáctiletých Bulharů nedosahuje minimální úrovně základních dovedností, což je přibližně dvojnásobek průměru EU. Nedostatečné výsledky souvisejí s problémy ve školních osnovách a s kvalitou výuky. Nedostatečně se využívají přístupy založené na kompetencích a soustředěné na účastníky vzdělávání, přičemž zaměření na rozvoj základních dovedností a na kompetence v oblasti STEM je příliš malé. Účast na předškolním vzdělávání a péči je stále nízká a mezi regiony nerovnoměrná, což omezuje výuku v raném věku a přispívá k nerovnostem. Obzvláště postižené jsou znevýhodněné skupiny, včetně romských dětí. Navzdory nedávnému úsilí se bulharské vysokoškolské vzdělávání stále potýká se značnými problémy při rozvoji vysoce kvalifikovaných talentů, zejména v oborech STEM, což má dopad na produktivitu a inovace. I přes nedávné úsilí kvalita výuky nadále trpí nedostatkem učitelů, zejména v oborech STEM, nedostatečnými a necílenými možnostmi profesního rozvoje, jakož i slabou vazbou mezi výkonem a mzdou.

(35) Bulharský trh práce byl i v roce 2025 nadále napjatý, přičemž míra zaměstnanosti se zvýšila na 77 %, což je mírně nad průměrem EU. Zároveň již třetí rok po sobě klesala celková zaměstnanost v souladu s širšími demografickými trendy, zatímco nezaměstnanost zůstala na historickém minimu 3,5 %. Nedostatek pracovních sil přetrvával i přes určité známky slabší poptávky, přičemž zaměstnavatelé stále hlásí potřebu více než 230 000 dalších pracovníků. Přetrvávají výrazné regionální nerovnosti, přičemž rozdíly v zaměstnanosti mezi regiony s nejlepšími a nejhoršími výsledky dosahují více než deseti procentních bodů. Podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní vzdělávání a odborné přípravy (NEET), byl ve srovnání s průměrem EU nadále vysoký, zejména u osob se zdravotním postižením a Romů. Výsledky na trhu práce byly nadále nerovnoměrné také u zranitelných skupin: rozdíl v zaměstnanosti osob se zdravotním postižením byl stále velký a navzdory značnému pokroku v posledních letech zaměstnanost Romů nadále zaostávala za celostátním průměrem, zatímco podíl osob, které nejsou zaměstnány ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET), byl mezi mladými Romy i nadále 46 %.

(36) Nedostatek kvalifikovaných pracovníků nadále brzdí konkurenceschopnost. Ačkoli se podíl osob s alespoň základními digitálními dovednostmi v roce 2025 zvýšil, zůstal hluboko pod průměrem EU, což omezuje výkonnost trhu práce a přístup k on-line službám a zároveň hrozí širšími sociálními a regionálními rozdíly. Podíl odborníků na informační a komunikační technologie je mírně pod průměrem EU a využívání umělé inteligence v podnicích bylo stále nevelké. Navzdory probíhajícímu zavádění reforem odborného vzdělávání a přípravy a poměrně vysoké účasti na vyšším sekundárním odborném vzdělávání a přípravě má přetrvávající nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi i nadále negativní dopad na výsledky, neboť míra zaměstnanosti absolventů odborného vzdělávání a přípravy zůstává pod průměrem EU a není dostatečně sladěna s poptávkou na trhu práce. Bulharsko nadále výrazně zaostává za průměrem EU, pokud jde o míru účasti dospělých na vzdělávání, včetně zaměstnaných dospělých. Řešení těchto výzev by rovněž přispělo ke zlepšení kvality pracovních míst.

(37) Bulharsko se i nadále potýká se strukturálními problémy souvisejícími se snižováním chudoby, nerovností a sociální ochranou. Systém sociální ochrany byl posílen reformou systému minimálního příjmu doplněnou růstem mezd, což podpořilo příjmy domácností a posílilo finanční základnu sociálního pojištění. Dlouhodobý dopad reformy na přiměřenost a pokrytí je třeba ještě vyhodnotit. Podíl osob ohrožených chudobou se snížil, je však stále vysoký, zejména u zranitelných skupin, což svědčí o omezeném účinku sociálních transferů na snižování chudoby. Míra chudoby pracujících se snížila, ale zůstává nejvyšší v EU. Míra ohrožení chudobou a sociálním vyloučením byla obzvláště vysoká u Romů (78,3 %) a osob se zdravotním postižením (43,8 %), přičemž míra ohrožení chudobou a sociálním vyloučením u dětí zůstává výrazně nad průměrem EU. Přístupnost, cenová dostupnost a kvalita sociálních služeb se zlepšuje díky cíleným reformám souvisejícím s kvalitou a mapováním sociálních služeb, což svědčí o pokroku při přechodu od institucionální ke komunitní a domácí péči. Nicméně potřeby sociálních služeb, zejména v oblasti dlouhodobé péče, jsou stále vysoké a problémy přetrvávají. Rychle stárnoucí populace dále zatěžuje zvýšenou poptávku po péči o seniory a nedostatek zaměstnanců ([20]).

(38) Bulharsko se stále potýká s velkými překážkami v přístupu ke zdravotní péči, což má negativní dopad na střední délku života a míru úmrtnosti na příčiny, kterým lze předcházet a které lze léčit. Systém zdravotní péče je i nadále silně zaměřen na nemocnice, přičemž jen velmi nízký podíl výdajů je věnován na ambulantní péči, primární péči a prevenci nemocí, a to navzdory vysokému počtu nemocničních lůžek, vysoké míře propouštění z nemocnic a poměrně nízké obsazenosti a průměrné délce pobytu. Platební model motivuje spíše ke standardizované nemocniční léčbě než k péči přizpůsobené individuálním potřebám. Přístup je zároveň dále omezen nedostatkem a nerovnoměrným rozložením zdravotnických pracovníků, zejména zdravotních sester, v souvislosti se stárnutím pracovní síly. Významnou překážkou pro přístup zůstávají rovněž přímé platby, přičemž Bulharsko vykazuje nejvyšší podíl těchto plateb na celkových výdajích na zdravotní péči v EU, spolu s vysokým podílem soukromých výdajů na ambulantní péči. Přístupu ke zdravotní péči dále brání pomalé a nerovnoměrné využívání služeb elektronického zdravotnictví mezi pacienty a zdravotnickými pracovníky.

([20]) SWD(2026) 122 – Druhá fáze analýzy sociální konvergence zemí na základě Rámce sociální konvergence (SCF), 2026.

(39) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2026 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny na rok 2026, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. V případě Bulharska pomáhá doporučení č. 1 provést první, druhé a třetí doporučení týkající se eurozóny, doporučení č. 2 pomáhá provést čtvrté doporučení týkající se eurozóny, doporučení č. 3 pomáhá provést sedmé a deváté doporučení týkající se eurozóny, doporučení č. 4 pomáhá provádět sedmé doporučení týkající se eurozóny a doporučení č. 5 pomáhá provést páté doporučení týkající se eurozóny.

DOPORUČUJE Bulharsku v letech 2026 a 2027:

1. Dodržovat maximální tempa růstu čistých výdajů doporučená Radou dne 10. července 2026 s cílem odstranit nadměrný schodek a současně využít flexibilitu v rámci národní únikové doložky aktivované Radou. Posílit celkové výdaje na obranu a bezpečnost a připravenost při současném zajištění udržitelnosti dluhu a efektivity výdajů, jakož i postupně upravit rozpočet tak, aby byly strukturálně vyšší výdaje na obranu zachovány. Zajistit, aby opatření přijatá ke zmírnění dopadu prudkého nárůstu cen energií byla dočasná, zaměřená na ochranu zranitelných domácností nebo na řešení potřeb energeticky náročných podniků, zachovávala pobídky k úsporám energie a jejich fiskální náklady byly slučitelné se závazky podle fiskálního rámce EU. Přijmout opatření k řešení šedé ekonomiky, mimo jiné omezením motivace k neúplnému vykazování a opomíjení příjmů, a zlepšit spravedlivost daňového systému a jeho kapacitu pro generování příjmů. Posílit výběr daní, mimo jiné zlepšením vymáhání nedoplatků, podporou dodržování daňových předpisů a rozšířením příjmové základny.

2. Zajistit kontinuitu reforem a investic prováděných v rámci Nástroje pro oživení a odolnost. Zintenzivnit úsilí, pokud jde o provádění programů politiky soudržnosti, v příslušných případech na základě přerozdělení zdrojů na strategické priority a flexibility dohodnuté v souvislosti s přezkumem rámce politiky soudržnosti v polovině období. Řešit jedinečné socioekonomické výzvy, bezpečnostní výzvy a výzvy v oblasti civilní připravenosti, jež se týkají regionů na vnější východní hranici EU, včetně potřeby investovat do infrastruktury dvojího užití.

3. Zlepšit fungování veřejné správy, zejména na nižší než celostátní úrovni, zjednodušením regulace a zlepšením regulačních nástrojů; zefektivněním a digitalizací pracovních postupů a služeb, zvýšením interoperability mezi jednotlivými úrovněmi veřejné správy; a dalším rozvojem souboru dovedností státních zaměstnanců. Zlepšit účinnost protikorupčních opatření, zejména v případech korupce na vysoké úrovni, mimo jiné posílením nezávislosti a účinného fungování Nejvyšší soudní rady. Zlepšit kvalitu a účinnost zadávacích řízení a posílit nezávislost a fungování regulačních orgánů. Zvýšit dopad a efektivitu veřejných investic do výzkumu a vývoje.

4. Dále dekarbonizovat elektrizační soustavu a snížit závislost na výrobě elektřiny z fosilních paliv, mimo jiné podporou zavádění výroby větrné energie, umožněním zvýšení pružnosti nabídky a poptávky, modernizací infrastruktury elektrické sítě na úrovni distribuce a reformou správy a řízení státních společností v odvětví energetiky s cílem zvýšit transparentnost. Podporovat modernizaci systémů dálkového vytápění postupným rušením dotací na fosilní paliva. Řešit energetickou chudobu prostřednictvím cílených opatření. Podporovat dekarbonizaci průmyslu. Podporovat zavádění čisté městské, veřejné a železniční dopravy, mimo jiné urychlením investic do rozvoje potřebné infrastruktury a konektivity v severním regionu. Zlepšit odolnost vůči klimatu, vodohospodářskou odolnost a nakládání s odpady.

5. Posílit výuku a učení založené na kompetencích. Dále zlepšovat kvalitu výuky prostřednictvím počátečního a vzdělávání učitelů založeného na potřebách. Zlepšit kvalitu a inkluzivnost vzdělávání a odborné přípravy a jejich relevantnost pro trh práce. Zvýšit zaměstnanost nedostatečně zastoupených skupin. Posílit získávání dovedností, včetně vzdělávání dospělých, s cílem zvýšit konkurenceschopnost. Zabývat se sociálním začleněním pomocí zlepšení přístupu k lépe integrovaným službám zaměstnanosti a sociálním službám, ke komunitní dlouhodobé péči a účinnější podpoře minimálního příjmu. Posílit účinnost a dostupnost systému zdravotní péče, mimo jiné přesunem zdrojů z nemocniční na ambulantní péči, snížením přímých plateb a řešením nedostatku a nerovnoměrného rozložení zdravotnických pracovníků v celé zemi.

V Bruselu dne 10. července 2026.

Za Radu

předseda

S. HARRIS